

Private gevangenen in Verenigde Staten onder vuur

Bespreking: Department of Justice Office of the Inspector General, Review of the Federal Bureau of Prisons' Monitoring of Contract Prisons. augustus 2016, 79p.

Tom Daems¹

Op 18 augustus 2016 publiceerde *The Washington Post* een belangwekkend artikel over private gevangenen in de Verenigde Staten.² In het artikel werd uitgebreid aandacht besteed aan een memo van het Amerikaanse *Justice Department*. Hierin werd aangekondigd dat het zijn relatie tot de private spelers op de strafmarkt zou herzien: de daling in de federale gevangenispopulatie (van ca 220.000 gedetineerden in 2013 tot minder dan 195.000 op moment van schrijven van de memo) maakt dit mogelijk, aldus de memo. In de memo wordt gesteld dat private gevangenen een 'belangrijke rol' hebben vervuld in een 'moeilijke periode' (met name, de periode 1980–2013 waarin de snel groeiende federale gevangenispopulatie de zoektocht naar bijkomende capaciteit bemoeilijkte), maar dat nu de tijd was aangebroken om het over een andere boeg te gooien.

Deze koerswijziging zou onder meer ingegeven zijn door de ondermaatse prestaties van de private partners. We citeren een korte passage uit de memo:

'Private prisons served an important role during a difficult period, but time has shown that they compare poorly to our own Bureau facilities. They simply do not provide the same level of correctional services, programs, and resources; they do not save substantially on costs; and as noted in a recent report by the Department's Office of Inspector General, they do not maintain the same level of safety and security. The rehabilitative services that the Bureau provides, such as educational programs and job training, have proved difficult to replicate and outsource - and these services are essential to reducing recidivism and improving public safety.'³

De memo stelt de terugdringing – en uiteindelijk stopzetting – van het gebruik van private gevangenen door het *Federal Bureau of Prisons* (BOP) in het vooruitzicht. Dit moet gebeuren door aflopende contracten ofwel niet langer te hernieuwen, ofwel door de verbintenissen terug te schroeven bij hernieuwing.

De memo kwam tot stand nadat de resultaten wereldkundig werden gemaakt van een onderzoek dat werd uitgevoerd door het *Department of Justice Office of the Inspector General*.⁴ Het BOP maakt sinds 1997 gebruik van private gevangenen ('contract prisons'). In december 2015 waren er ca 22.660 personen opgesloten in dergelijke private gevangenen – goed voor zo'n 12% van de totale federale gevangenispopulatie. De (toen) 14 private inrichtingen waren alle in handen van drie bedrijven: Corrections Corporation of America, GEO Group en Management and Training Corporation. Het kostenplaatje in 2014 bedroeg 639 miljoen dollar. Het rapport kwam er na diverse incidenten in recente jaren waarbij er schade, lichamelijk letsel en de dood van een bewakingsagent te betreuren vielen (p. 2). Het verslag besteedt heel wat aandacht aan de wijze waarop het BOP het toezicht

¹ Hoofddocent criminologie, Leuven Instituut voor Criminologie (LINC), KU Leuven.

² 'Justice Department says it will end use of private prisons', *The Washington Post*, 18 augustus 2016. Het nieuws werd o.m. opgepikt door *The Guardian* (US justice department announces it will end use of private prisons, 18 augustus) en *Le Monde* (Les Etats-Unis renoncent aux prisons privées fédérales', 22 augustus 2016).

³ US Department of Justice – Office of the Deputy Attorney General, 'Memorandum for the Acting Director Federal Bureau of Prisons: 'Reducing our Use of Private Prisons'', 18 augustus 2016, De memo is online beschikbaar via: <https://www.justice.gov/opa/file/886311/download>

⁴ Het rapport is beschikbaar op <https://oig.justice.gov/reports/2016/e1606.pdf>

organiseert op de private gevangenissen. Maar daarnaast komen ook de resultaten aan bod van een vergelijking tussen de private en publieke gevangenissen: cijfergegevens met betrekking tot de (toen) 14 private gevangenissen werden onderzocht en vergeleken met 14 gevangenissen van BOP, die vergelijkbare populaties huisvesten. De vergelijking betrof ‘...eight key areas that ...were tracked by both the contract prisons and the BOP institutions: (1) contraband, (2) reports of incidents, (3) lockdowns, (4) inmate discipline, (5) selected grievances, (6) telephone monitoring, (7) urinalysis drug testing, and (8) sexual misconduct’ (p. 14). Het besluit luidde als volgt: ‘With the exception of having fewer positive drug tests and sexual misconduct incidents, we found that the contract prisons had more incidents per capita than the BOP institutions in all of the other key areas’ (p. 14). De slechtere scores van de private gevangenissen werden uitvoerig in de media geciteerd en keren ook terug in de memo van het *Department of Justice* (zie boven).

Het was niet de eerste keer dat de private gevangenissen onder vuur kwamen te liggen.⁵ Wel nieuw was dat het *Department of Justice* hier een motie van wantrouwen voor de private sector aan koppelde. Maar wat is nu de impact van die beslissing? Een belangrijke graadmeter op dit vlak is de reactie van de financiële markten. Die was niet mals: de aandelen kelderden met zo’n 40 procent. Aandeelhouders van Corrections Corporation of America trokken intussen naar de rechtbank omdat ze menen misleid te zijn geweest door het bedrijf: volgens de misnoegde aandeelhouders had Corrections Corporation of America hen moeten informeren over het feit dat de private instellingen slechter scoorden dan de publieke gevangenissen.⁶ Daarenboven werd intussen aangekondigd dat ook de private immigratiecentra aan een onderzoek zouden onderworpen worden waardoor mogelijks ook daar klappen zullen vallen.⁷

Maar anderzijds lijkt het einde van de private gevangenissen in de Verenigde Staten zeker nog niet in zicht. De eerder vermelde memo heeft enkel betrekking op de *federale* private gevangenissen: deze huisvesten slechts een fractie van de Amerikaanse gevangenispopulatie. De ca 22.660 ten tijde van het onderzoek vormen daarenboven nauwelijks één honderste van de pakweg 2,3 miljoen gedetineerden in de Verenigde Staten. Het overgrote deel zit in staatsgevangenissen of in *jails*.⁸ De beslissing laat ook de private immigratiecentra buiten schot en heeft evenmin betrekking op de zgn ‘residential reentry centers’ die door private bedrijven worden uitgebaut.⁹

Van een principiële afwijzing van private gevangenissen is bovendien geen sprake in de memo. De beslissing om het beroep op de private inrichtingen terug te dringen haakt in op een daling, sinds 2013, van de federale gevangenispopulatie. Indien er zich opnieuw een zgn. ‘moeilijke periode’ aandient met capaciteitstekorten, dan lijkt het best mogelijk dat de private sector wederom ruimte wordt geboden om een ‘belangrijke rol’ te vervullen. De bekritiseerde prestaties van de private instellingen zijn per slot van rekening remedieerbaar – en ook (Amerikaanse) publieke gevangenissen scoren maar al te vaak ondermaats. Daarenboven heeft het BOP ook zelf boter op het hoofd: zo was in één van de bekritiseerde instellingen geen minimum personeelsbezetting bepaald ‘...because the BOP had sought to reduce costs’ (p. 2). Het biedt de private spelers bijkomende munitie om – naast het rapport zelf in vraag te

⁵ Zie bv S. Bauer, *My Four Months as a Private Prison Guard: A Mother Jones Investigation*. *Mother Jones*, 23 juni 2016.

⁶ ‘Shareholders in U.S. private prison company sue over phase-out’, 24 augustus 2016, <http://www.reuters.com/article/us-usa-prisons-securities-idUSKCN10Z2JU>

⁷ ‘The Obama Administration Continues Pulling Away From Private Prison Companies’, *The Nation*, 2 september 2016.

⁸ <http://www.prisonpolicy.org/reports/pie2016.html>

⁹ US Department of Justice – Office of the Deputy Attorney General, ‘Memorandum for the Acting Director Federal Bureau of Prisons: ‘Reducing our Use of Private Prisons’, 18 augustus 2016, noot 1.

stellen¹⁰ – hun verweer verder te stofferen om zo hun belangen en plaats in het Amerikaanse straflandschap te verdedigen. Wordt ongetwijfeld nog vervolgd.

¹⁰ Zie appendix 9 van het rapport voor reacties van de drie betrokken bedrijven (p. 70 e.v.)